

37. *De Capellis Monachorum, & aliorum Religioforum.*
 38. *De Jure patronatus.*
 39. *De Censibus, exactionibus, & procuracionibus.*
 40. *De Consecratione Ecclesie, & Altaris.*
 41. *De Celebratione Missarum, & Sacramento Eucharistie, & Divinis Officiis.*
 42. *De Baptismo, & ejus effectu.*
 43. *De Presbytero non baptizato.*
 44. *De Custodia Eucharistie, Chrismatis, & aliorum Sacramentorum.*
 45. *De Reliquiis, & veneratione Sanctorum.*
 46. *De Observacione jejuniorum.*
 47. *De Purificatione post partum.*
 48. *De Ecclesijs edificandis, vel reparandis.*
 49. *De Immunitate Ecclesiarum, Cemeterijs, & rerum ad eas pertinentium.*
 50. *Ne Clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant.*

Si in Ecclesia Parochiali Vicarius regularis ponatur, visitatio, & correctio ad Episcopum, & Abbatem cumulative spectant in eis, quæ ad officium Parochi pertinent. (37)
 Ad tales Prioratus, & alia beneficia Clerici presentantur, ut instituantur ab Episcopo, quia ad jus patronatus alicujus pertinent, siquidem hoc onere aliquando gravantur. (38)
 Imo, & majus onus aliquando sustinent in censibus, exactionibus, & procuracionibus, quas solvere tenentur. (39)
 Et regulariter hi census solent imponi in Ecclesiarum consecratione: tunc enim reservari possint: Ecclesie enim, & altaria precipue consecrantur. (40)
 Ut ad celebrationem Missarum, & alia Divina Officia, & principaliter ad Eucharistie consecrationem decentius deserviant. (41)
 Et etiam ut ibidem baptismus ministraretur, ut fundamentum Sacramentorum, & janua, per quam in Ecclesiam ingredimur. (42)
 Ita, ut etiam si quis in Presbyterum sit ordinatus, si constet, non esse baptizatum, nec Presbyter esse potest, quia sine fundamento nequit ædificium consistere. (43)
 Postquam verò, quis per baptismum nomen dat militie Christiane, Ecclesia providet suis militibus alia Sacramenta ministrari, precipue Eucharistiam, ne in via deficiamus, ac proinde necesse est talia Sacramenta in Ecclesijs fideliter custodiri, ut in omni necessitate copiam illorum habeamus. (44)
 Etiam debent Reliquie Sanctorum custodiri, & magna in veneratione à fidelibus haberi, quia ipsi sancti fuerunt Tempa Dei viva. (45)
 Et quidem sancti, non solum orationibus, sed etiam, & jejunijs venerantur. Sanè jejunia ab Ecclesia præcepta omnino debent servari, nisi justa causa excuset. (46)
 Ex parte ad venerationem Ecclesiarum spectat purificatio post partum; sed hoc in Lege Gratie non ex necessitate, sed ex devotione dependet. (47)
 Cum tot bona ex Ecclesijs percipiamus, hoc nos debet allicere ad Ecclesias edificandas, & ad reparandas ipsas, si forte corruant. (48)
 Et insuper in ipsis, & in Cemeterijs adjunctis asylum habebimus, dum immunitatis non efficiamur indigni. Alias præterea exemptiones, & immunitates ipsæ habent. (49)
 Sed ut tot prærogativis sine perturbatione fideles gaudeant, maxime expedit, quod Clerici, & Monachi non se immisceant secularibus negotijs, sed Deo militent, & de ipsis ministerijs Divinis solliciti existant. (50)

INDEX TITULORUM

1. 2. & 3. LIBRORUM DECRETALIUM.

IN PROEMIO.

1. **J**US quid sit? quam variè accipiatur, & quid sit Jurisprudencia.
2. Jus activum, & passivum, proprietas, & jurisdictionis.
3. Jus in re, & jus ad rem. Quid Justitia?
4. Justitia quotuplex sit?
5. Jus Naturale, Gentium, & Civile.
6. Quotuplex sit Jus Naturale. 7. Est immutabile.
8. Jus Gentium, & Civile. 9. Juris Civilis species.
10. Digestum quid sit? 11. Quid Codex? 12. quid institutiones?
13. Quid Jus Canonicum, & ejus commendatio?
14. 15. Decretum Gratiani. 16. Decretales.
17. Sextus, Clementinae, & Extravagantes.
18. Septimus, & institutiones. 19. De autoritate prædictorum.
20. De Stylo Curie, Cancellarie, & varijs Congregationibus.
21. Decisiones Rotæ, Glossa, Rubricæ, Summaria.
22. 23. De Jure Hispano, & Indico. 24. Glossatores.

LIBER I. DECRETALIUM.

GREGORIJ IX.

TIT. I. *De Summa Trinitate, & Fide Catholica.*

25. **P**incipium à Deo. 26. Quid sit fides.
27. Præcipua fidei mysteria referuntur.
28. 29. 30. 31. 32. Varij errores rejiciuntur.
33. Quinam professionem fidei facere debeant?

TIT. II. *De Constitutionibus.*

34. Quid sit Constitutio, & Lex. 35. Quis debeat esse.
36. Non potest præcipi res impossibilis, actus merè internus nisi indirectè: nec actus inhonestus, aut indifferens.
37. Quibus verbis Lex constituatur.
38. Lex non præterita, sed futura respicit,

39. Lex debet publicari. 40. Non requiritur Populi acceptatio.
41. In Papa invenitur potestas Legislativa.
42. Nequit Papa in Jure Naturali, nec Divino dispensare.
43. 44. Legati, Patriarchæ, Episcopi, & alij possunt Leges condere.
45. Id. num. Uutilitas, necessitas, & auctoritas Synodorum indicatur remissionem. *
45. Item Principes Sæculares, sed non in Ecclesiasticos.
46. Clerici aliquando Legibus Civilibus tenentur.
47. Exempti non tenentur Legibus Episcopalibus.
48. 49. Lex etiam Civilis obligat in conscientia.
50. Leges tributorum in conscientia obligant.
51. Lex pœnalis quomodo obliget?
52. Lex, quæ fundatur in præsumptione quando cesset?
53. 54. Ignorantia quando excuset à pœna.
55. Lex naturalis, secus Civilis, obligat, etiam cum periculo vite.
56. Lege non ligantur non subditi, nec carentes usu rationis.
57. Quando impuberes excommunicatione ligentur.
58. Ebrij, mente capti, & ignorantes an Lege teneantur.
59. 60. Legislator suis Legibus vi directiva, non coactiva tenetur.
61. 62. Quibus Legibus peregrini, forenses, & vagi teneantur?
63. De Lege irritante. 64. Et prohibente.
65. Quotuplex sit Legis interpretatio?
66. Quomodo interpretatio fiat?
67. 68. Epikieia.
69. Lex cessat, cessante ratione Legis.
70. Item per derogationem, & abrogationem.
71. Inferior nequit superioris Legem abrogare.
72. Dispensatione cessat Lex. 73. 74. Quis possit dispensare?
75. Legislator valide, sed illicitè sine causa dispensat.
76. Inferior nec validè. 77. Causa justa ad dispensandum.
78. 79. Legislator potest secum ipso dispensare.

80. Dispensatio fit expresse, & tacite.
81. De Lege Veteri. 82. Ejus finis.
83. Ejus præcepta moralia, judicialia, & ceremonialia.
84. Lex veteris cessavit post promulgatum Evangelium.
85. Quanam præcepta possint suscitari, vel non?

TIT. III. De Rescriptis.

86. Quid sit rescriptum, & quomodo à Lege, & alijs differat?
87. Justitiæ, & gratiæ rescripta.
88. Qui possint impetrare rescripta, vel non?
89. 90. Rescriptum quinque partes continet.
91. Aliqua clausula, quæ solent apponi.
92. De data, & signatura.
93. 94. Quid in eo apponi, & exprimi debeat?
95. De clausula motu proprio.
96. 97. 98. 99. 100. Rescriptum obreptitium, & subreptitium vitatur, sed non semper.
101. Forma rescripti servanda est. Et quando sit præsentandum?
102. 103. 104. Rescripta quomodo interpretentur?
105. Quibus sint dirigenda rescripta?
106. Quando debeant exequi rescripta?
107. 108. Quodnam rescriptum prævaleat, cum plura expediuntur.
109. Gratiæ quando morte concedentis expiret, vel non?
110. 111. Rescripta contra jus expedita, non debent exequi quin prius Papa, vel Princeps consulatur.

TIT. IV. De Consuetudine.

112. Quid est consuetudo. 113. Secundum jus.
114. Præter jus, & contra jus.
115. Consuetudo differt à Lege, stylo Curia, traditione, & præscriptione.
116. Quinam possint consuetudinem inducere?
117. Quibus actibus inducatur consuetudo?
118. 119. Consuetudo debet esse rationalis.
120. Consuetudo potest abrogare Legem.
121. Debet esse præscripta.
122. Debet accedere consensus Legalis Principis.
123. Non præscribitur Lex munita hac clausula: non obstante quacumque consuetudine.
124. Consuetudo immemorialis non semper æquivalere privilegio.

TIT. V. De Postulatione Prælatorum

125. Postulatio quid sit?
126. Postulatio solemnis, & simplex.
127. Postulatio gratiæ, electio justitiæ inniritur.
128. Qui possint postulare, & postulari?
129. Postulatio cum electione non valet.
130. Quot suffragia requirantur ad postulationem.
131. Qui postulant scienter indignum jure postulandi privantur.

TIT. VI. De Electione, & electi potestate.

132. Quid sit electio, & quomodo differat à postulatione, præsentatione, collatione, & nominatione.
133. Jus Episcopus eligendi apud varios fuit.
134. Reges Hispaniæ præsentant Episcopos; de Jure Communi eliguntur à Capitulo.
135. Qui bona fide possider præbendam, habet jus eligendi.
136. Nullus se ipsum eligere, nec sibi successorem eligere valet.
137. Furiosi, impuberes, & qui non sunt in Sacris suffragio carent.
138. Item censura ligati. 139. Qui scienter elegerunt indignum, & alij.
140. Intra tres menses à morte Prælati debet fieri electio.
141. Debent ad electionem vocari, habent jus suffragij, si commodè interesse possint.
142. Absens quomodo possit ferre suffragium?
143. Debet eligi dignior.
144. Non possunt eligi furiosi, carentes debita ætate, & illiterati. 145. 146. Alij, qui nequeunt eligi.

147. Electio indigni aliquando irrita, aliquando irritanda est.
148. Poenæ in eligentes indignum statuta.
149. Electio fit per scrutinium, compromissum, vel inspirationem.
150. Quomodo fiat per scrutinium.
151. Quis à majori parte electus dicatur?
152. Electio contra formam facta potest impugnari.
153. De electione per compromissum.
154. Quomodo finiatur compromissum.
155. De electione per inspirationem.
156. Electio non debet fieri metu, nec per abulum potestatis secularis.
157. Electores intra octo dies debent electionem electo præsentare, & hic intra mensem acceptare, & intra trimestre confirmationem petere.
158. Hodie intra mensem debet confirmationem petere.

159. De Confirmatione.
160. Quæ possit facere Episcopus confirmatus?
161. An possit gubernare Electus, & quid in Indijs?
162. Quando, & à quo fieri debeat consecratiō?
163. Ubi, & à quot Episcopis consecratiō fieri debeat?
164. Forma, ac modus consecrationis.
165. Consecratus amittit beneficia, quæ habebat. Praxis Hispaniæ pro Episcopis præsentandis.
166. De electione Prælatorum Regularium.
167. Debet fieri per vota secreta, & de qualitatibus Prælatorum.
168. De Abbatum electione, benedictione, & mitra.
169. De electione Abbatissarum.
170. 171. De electione Summi Pontificis.
172. Papa post electionem Tiara coronatur, de ejus veste, & alijs.
173. De electione Imperatoris.

TIT. VII. De Translatione Episcopi.

174. Quid sit translatio? reservatur Pontifici, nec fit sine causa.
175. Conjugium spirituale dissolvitur à Pontifice.
176. Pontifex potest ex causa justa, etiam invitum transferre.
177. Per translationem vacat prima Ecclesia.
178. Translatio non Episcoporum fit sine Papæ licentia.

TIT. VIII. De Auctoritate, & usu Pallij.

179. Archiepiscopi debent pallium instantè petere intra tres menses à die consecrationis, aut confirmationis.
180. Quomodo fiat pallium? & solum à Pontifice datur.
181. Omnes Archiepiscopi, & aliqui Episcopi pallio utuntur.
182. Dies, quibus possunt Archiepiscopi pallio uti.
183. Per pallium recipiunt plenitudinem potestatis.
184. Pallium est personale cum alligatione ad locum.

TIT. IX. De Renuntiatione.

185. Quid, & quotplex sit renuntiatio?
186. Renuntiatio non debet extorqueri metu, dolo, vel fraude.
187. Pontificatus potest renuntiare, & Episcopatus, sed cum licentia Pontificis, & potest fieri per Procuratorem.
188. Qui non possint renuntiare? Et de moriente ante viginti dies.

189. De crimine, & alijs, an renuntiare possint?
190. 191. Coram quo debeat fieri renuntiatio?
192. Inferior Papa non potest admittere resignationem conditionalem.
193. Ex sex causis potest Episcopus Episcopatus renuntiare.
194. Ex minoribus causis minor beneficia renuntiantur.
195. Beneficium vacat ex quo resignatio admittitur.
196. De renuntiatione officiorum vendibilium in Hispania, & Indijs.

TIT. X. De Supplenda negligentia Prælatorum.

197. Negligentia inferioris per superiorem supplietur.
198. Si inferior tempore præscripto non conferat fit devolutio ad superiorem. Quando fiat devolutio à Capitulo ad Episcopum, vel è contra.
199. Negligentia Patroni in præsentando supplietur per Collatorem.
200. Quis suppleat negligentiam Episcoporum in administratione justitiæ, & alijs.

TIT. XI. De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

201. Quid sit Ordinis Sacramentum, & de ejus institutione.
202. Omnes ordines unum Sacramentum constituunt, & quot sint ordines.
203. Prima tonsura est ordo. 204. Et Episcopatus.
205. 206. Materia, & forma singulorum ordinum.
207. De varijs Episcoporum differentijs.
208. Ad valorem ordinis requiruntur contactus, baptismus, & sexus virilis.
209. Quanam voluntas requiratur ad ordinem suscipiendum?
210. Quæ ætas pro singulis ordinibus requiratur?
211. Ordinandus debet esse confirmatus, litteratus, & subditus ordinantis.
212. Episcopus originis potest ordinare.
213. Episcopus domicilij. 214. Item Episcopus beneficij.
215. Aliquando Abbates possunt conferre ordines minores.
Id. num. Regulares ordinandi sunt ab Episcopo Diocesano, vel de ejus licentia ab alijs Episcopis, & Privilegia concessa ante Tridentinum ad ordines conferendas, & non confirmata post ipsum, & quæ per communicationem sunt extensa Benedicti XIV. revocavit.
216. Quilibet Episcopus potest ordinare

- habentem litteras dimissorias proprii Episcopi.
 217. Quinam possint dimissorias dare?
 218. In ordinando requiritur Titulus, & qualis debeat esse?
 219. De poenis male ordinantium, & ordinatorum.
 220. 221. De tempore, loco, & interstitijs ordinum, & poena contrafacientium.
- TIT. XII. De Scrutinio in ordine faciendo.**
 222. De triplici scrutinio, seu examine ordinandorum.
 223. Quid debeat facere, qui scit impedimentum ordinandi: & de poena ordinantis sine scrutinio.
- TIT. XIII. De Ordinatis ab Episcopo, qui renuntiavit Episcopatu.**
 224. Dupliciter potest Episcopus renuntiare Episcopatu.
 225. Episcopus, qui renuntiavit loco, & Dignitati, valide, sed illicite ordines majores confert, ordinatus ab eo ordinum exercitio privatur.
 226. Cum scienter ordinato Papa, cum ignoranter ordinato, dispensat Episcopus.
 227. Qui renuntiavit Episcopatu non utitur Episcopaliibus insignijs, & si erat Monachus redit ad claustrum.
- TIT. XIV. De Aetate, & qualitate, & ordine praeficiendorum.**
 228. Ad beneficium Ecclesiasticum requiritur prima tonsura, & aetas 14. annorum.
 229. Quenam aetas sit necessaria ad Pontificatum, Episcopatum, & alias Dignitates.
 230. De aetate requisita ad Canonicatus, Portiones, Pœnitentiariam, & officia Inquisitionis.
 231. Collatio beneficij facta non habenti aetatem est irrita, & de ordine necessario ad beneficia, Episcopatum, & Canonicatus.
 232. Quae scientia requiratur ad singula beneficia? & de alijs qualitativibus.
 233. Beneficia curata debent dignioribus conferri.
 234. Et probabilibus etiam simplicia.
- TIT. XV. De Sacra Unctione.**
 235. De Unctione, Chrismate, Oleo catechumenorum, & infirmorum.
 236. De duplici unctione baptizandi.
 237. De unctione in confirmatione, & hac occasione, de confirmatione.
 238. Episcopus confirmat, & quibus cœ-

- remonijs, loco, & die. De Patrino. Confirmatio, & probabiliter Chrismatis confectio potest a Papa delegati simplici Sacerdoti.
 Id. num. Papa potest concedere facultatem simplici Sacerdoti conferendi Sacramentum Confirmationis, & Benedict. XIV. concessit. *
239. Christiani à Christo sic dicti, Christus, quasi unctus.
 240. Materia, & forma confirmationis.
 241. Confirmatio non est absolute necessaria ad salutem. Conferitur homini viatori, varijs nominibus appellatur.
 242. De unctione adhibenda in consecratione Episcopi.
 243. De Sacramento Extremae Unctionis, & de ejus materia.
 244. De forma, Ministro, subjecto, & effectu hujus Sacramenti.
 245. De unctione Imperatorum, & Regum.
 246. De unctione Ecclesiae, Altaris, & Calicis.
- TIT. XVI. De Sacramentis non iterandis.**
 247. Sacramentum quid sit?
 248. De Sacramentis, & figuris veteris Legis.
 249. De requisitis ad Sacramenta novae Legis.
 250. Sacramenta novae Legis causa gratiam: & sunt septem.
 251. Sacramenta sunt vivorum, vel mortuorum, formata, vel informia.
 252. De effectu singulorum Sacramentorum.
 253. Quenam characterem imprimant? & ubi?
 254. Quenam Sacramenta iterari possint, vel non? & quid supplendum, si sit omissum?
 255. Mortui tempore schismatis sepulti non sunt exhumandi: nec altaria, in quibus degradati celebrant, debent iterum consecrari.
- TIT. XVII. De Filijs Presbyterorum ordinandis, vel non.**
 256. Illegitimi sunt irregulares.
 257. De filijs spurij, & naturalibus.
 258. Quando filij legitimi, vel illegitimi censentur?
 259. Hac irregularitas tollitur per professionem religiosam quoad ordines, non quoad Praelaturas.
 260. Quis dispenset in hac irregularitate, & quomodo intelligatur dispensatio?
 261. Filius, vel nepos, etiam legitimus, non potest patri, vel avo immediato succedere in beneficio.

262. Filij illegitimi Clericorum non possunt habere beneficium in Ecclesijs, ubi eorum parentes habent, vel habuerunt, & quando possint?
- TIT. XVIII. De Servis non ordinandis, & de eorum manumissione.**
 263. Quid sit libertas, servitus, & manumissio? Servi sunt irregulares.
 264. Servus potest ordinari, si dispenset Papa, vel si manumittatur sine reservatione operarum temporalium. Quid si adhuc servus ordinetur?
 265. Quid de servo ingrediente religionem? Filius familias non indiget patris licentia, ut fiat Clericus.
- TIT. XIX. De obligatis ad ratiocinia ordinandis, vel non.**
 266. Obligati ad ratiocinia non ordinantur sine dispensatione Papali. Aliqui administratores bene possunt ordinari.
- TIT. XX. De Corpore vitiatis ordinandis, vel non.**
 267. Corpore vitiatum est irregularis. 268. Et mutilati.
 269. Qui se abscindunt, vel fuerunt causa culpabilis mutilationis alterius. 270. Debilitati. 271. Deformes.
 272. Qui certis morbis laborant.
 273. Regulariter Papa, aliquando dispensat Episcopus.
- TIT. XXI. De Bigamis non ordinandis.**
 274. Bigamus est irregularis. 275. Ex defectu significationis.
 276. De bigamia vera. 277. Interpretativa.
 278. Et similitudinaria. Et de poena tales bigamos ordinantis, & bigamorum.
 279. Papa dispensat in bigamia vera, & interpretativa: Episcopus in similitudinaria.
- TIT. XXII. De Clericis Peregrinis.**
 280. Non debet permitti Clericis peregrinis publice celebrari sine litteris commendatijs.
 281. Episcopus tales litteras dare regulariter tenetur.
 282. Clerici originarij jure praeferruntur extraneis.
- TIT. XXIII. De Officio Archidiaconi.**
 283. Quis dicatur Archidiaconus, & de eorum origine.
 284. Archidiaconus habet dignitatem, estque Vicarius natus Episcopi.
 285. Archidiaconus quid debeat facere, & omittere?

286. Dignitas, & officium Archidiaconi jam fere in Vicario Generali Episcopi, & Decano invenitur.
- TIT. XXIV. De Officio Archipresbyteri.**
 287. Quis Archipresbyter dicatur?
 288. Officium Archipresbyteri urbani, & ruralis.
- TIT. XXV. De Officio Primicerij.**
 289. Quis dicatur Primicerius, Cantor, & Praeceptor? Quis succentor? Et de eorum officio.
- TIT. XXVI. De Officio Sacrificae.**
 290. De Officio Sacrificae, Thesaurarij, seu Cimeliarchae.
- TIT. XXVII. De Officio Custodis.**
 291. De Custodis Officio.
- TIT. XXVIII. De Officio Vicarij.**
 292. Quis Vicarius dicatur? Et de eorum differentijs.
 293. Vicarius perpetuus in pluribus Parochis aequiparatur.
 294. Vicaria temporalis non est beneficium. Et à quo talis Vicarius constituitur?
 295. Vicarius Generalis, seu Officialis Episcopi habet Dignitatem: & Praelatos Episcopo inferiores praecedit.
 296. Habet jurisdictionem ordinariam. Idem est de Proprietariis.
 297. Vicarius debet esse Clericus, & Doctor, vel Licentiatum in jure Canonico.
 298. Vicarius omnia, quae Episcopus facere valet, aliquibus exceptis.
 299. Vicarius debet sui mandati, seu Tituli formam servare. Quomodo intelligatur mandatum, & Vicarij officium finiatur? Nec Vicarius tenetur ad syndicatam, & de ejus salario.
 300. Sedevacante debet Capitulum intra octo dies Vicarium eligere. Quinam locus in choro ei competat? Debetque esse Doctor, vel Licentiatum in jure: nec ab ipso appellatur ad Capitulum.
 301. Majorem jurisdictionem habet Vicarius Capitularis, quam Vicarius Episcopi potest tamen à Capitulo restringi, & aliquando revocari.
 302. Vicarius non potest alij totum officium committere, secus partem. Quando novus habetur Episcopus expirat ejus jurisdictione, etique tenetur rationem reddere.
 303. De Vicario foraneo.
 304. De Vicario Romificis, & de Chorepiscopis, & Chorepiscopis.

TIT. XXIX. De Officio, & potestate Judicis delegati.

305. De varijs iudicibus, præcipuè de delegatis. Et à quibus, & quomodo possint delegari?
306. Delegatus differt à Judice Ordinario, Vicario, Arbitro, & Executore. Qui Commisarij, vel Consulentes, qui Auctores dicantur?
307. Judices Ordinarij possunt suam, sed non totam, jurisdictionem delegare: possunt aliquando delegati subdelegare: secus subdelegari.
308. Quibus delegari possit, vel non? Delegatus Papæ debet esse in Dignitate constitutus.
309. Eadem causa potest pluribus in solidum, vel simpliciter delegari.
310. Litteræ delegationis debent exhiberi ordinario. Delegatio regulariter per litteras, aliquando per testes probatur. Et de eius potestate.
311. Ordinarius exequi debet sententiam delegati: fallit aliquando. Quid fiet, si duo rescripta delegato præsententur.
312. Omnes ferè causæ possunt delegari. Quid de mero imperio?
313. 314. 315. 316. Jurisdictione delegati varijs modis finitur.
317. A delegato ad delegantem appellatur.
318. Qui possint in conservatores eligi?
319. Conservator cognoscit tantum de notorijs, & procedit simpliciter, & de plano, potestque recusari. Alia de Conservatoribus. Scholasticus Salmantinus est conservator.

TIT. XXX. De Officio Legati.

320. Legatus debet litteras suæ commissionis exhibere, & de facultate Legatorum in genere.
321. De potestate Legati à latere.
322. De potestate Legati Mijsi, & Nati, & quomodo expiret?
- TIT. XXXI. De Officio Judicis Ordinarij.
323. Quis sit Judex Ordinarius, & quomodo jurisdictione ordinaria adquiratur?
324. Qui possint esse Judices, vel non? Supremus ordinariorum est Papa, qui varijs nominibus appellatur.
325. Solus Papa definit controversias fidei, & morum in quibus ut Pontifex nequit errare.
326. Pontifex habet potestatem Legislativam Supremam in foro Ecclesiastico, & ut Princeps Sæcularis in suo Dominio. Et valide, & licite nostris Regibus donavit Alexander VI. novum Orbem.
327. De Cardinalibus, & eorum privilegijs, Dignitate, & insignibus.

328. De Patriarchis majoribus, & minoribus.

329. De Primatibus. 330. De Archiepiscopis. 331. De Episcopis.
332. De Lege jurisdictionali. Et quomodo in causis Capitularium procedatur?
333. Episcopus, si contra Laicos procedit, invocat auxilium brachij Sæcularis. Confer beneficia, condit statuta, visitat Diocesium. Quid de Hospitalibus Regijs. Administrat Sacramenta, prædicat, & indulgentias concedit.
334. De Lege Diocelana, de Synodatico, Cathedralico, Canonica portione, subsidio, procuracionibus, convocacione ad Synodum, & de Concilio Provinciali.
335. Episcopus tanquam delegatus Papæ in exemptis exercet jurisdictionem in casibus, de quibus hic.
336. De solitis Episcoporum Indiarum.
337. De Abbatibus, & Abbatissis.
338. De Parochis, & eorum officio, & obligationibus.
339. De Judicibus Ordinarijs in foro Sæculari, scilicet, de Regibus Prætoribus, Ducibus in mari, & exercitu, de Rectoribus Universitatum, de Officialibus Regijs, de Senatibus, de Cancellarijs Hispaniæ, & Indiarum.
340. Jurisdictione ordinaria varijs modis finitur.
- TIT. XXXII. De Officio Judicis.
341. Officium Judicis nobile, & mercenarium quid sit?
342. Jurisdictione quid sit, & ejus divisio in Ecclesiasticam, & Politicam, voluntariam, contentiosam, in simplicem, & imperium.
343. De mero, & mixto imperio. Et de jurisdictione aliquorum iudicum.
344. Quomodo debeat Judex procedere in electione Legum, & opinionum ad judicandum.
345. Judex ex publica scientia regulariter debet procedere.
346. Judex potest accipere salarium, & sportulas. Quid de alijs muneribus?
347. Judices negotiari non possunt, nec in sua causa judicare.
348. Judices non literati debent Assessorum in judicando consulere, & ipsam possunt partes recusare, eique salarium solvere debent.
349. De poena male judicantium.

TIT. XXXIII. De Majoritate, & Obediencia.

350. De Democratia, Aristocratia, & Monarchia. Et hæc est perfectior gubernatio.

1. 2. 3. Librorum Decretalium.

- mandi modis, & in Ecclesia servatur.
351. De Ordine, & majoritate Ecclesiasticorum.
352. De Ordine, & majoritate inter Regulares, & alios. Inter Proceges, & Episcopos.
353. Potest idem esse major, & minor diversimodè, majoritati regulariter debetur obedientia.

TIT. XXXIV. De Treuga, & Pace.

354. De Duello, rixa, rebellione, seditione, bello civili, defensivo, & offensivo. Et quid ad belli justitiam requiratur?
355. Causæ justæ indicendi bellum, & de justa Indiarum acquisitione.
356. Clericis regulariter non licet propria manu pugnare.
357. In bello justo licent, quæ ad ejus finem sunt necessaria, represalias facere, & insidijs uti.
358. Bona in bello in terra, vel mari capta, quomodo dividantur? An liceat coedus cum Hæreticis, vel infidelibus iniri? Non licet ad hostes arma deferre.
359. Quid sit treuga Canonica, seu Legalis, & Conventionalis? Armistitium, induciæ, & pax?

TIT. XXXV. De Pactis.

360. Quid sit pactum? quomodo differat ab ultimis voluntatibus, pollicitatione, transactione, & contractibus? de pacto expresse, & tacito, nudo, & legitimo.
361. Pollicitatio, & pactum nudum de Jure Civili, non producant obligationem: secus de Jure Canonico, & Hispano.
362. Qui possint contrahere, vel non?
363. De alijs.
364. De quibus possit pacisci, vel non?
365. Pactum comprehendit distractum, quasi contractum, & contractum. Quid sit contractus? requiritur in contrahente animus se obligandi, & consensus liber.
366. Divisio contractuum in nominatos, & innominatos, bonæ fidei, & stricti juris, onerosos, seu bilaterales, & lucrativos, seu unilaterales.
367. Contractus perficiuntur re, verbis, litteris, & consensu: producant obligationem, & actionem.
368. De Contractu purè, sub conditione, sub die, sub modo, & alternativè celebrato.

TIT. XXXVI. De Transactionibus.

369. Quid sit transactio? Dividitur in realem, & personalem, varijsque modis fit.
370. Qui transigere possint? Quomodo

transigant Procuratores, Prælati, Curatores, Administratores, Majoratum possessores, Vassalli, Religiosi, Popilli, minores? Judex an possit cogere ad transigendum?

371. De quibus possit transigi, vel non?

372. Transactio rei judicatae acquiritur quibus modis rescindatur?

TIT. XXXVII. De Postulando.

373. De Advocato, & quomodo differat à Procuratore? potest à Judice compelli, ut præstet patrocinium.
374. Qui possint postulare, vel non?
375. Quomodo debeat Advocatus postulare? & de poena male officio utentium.
376. Potest Advocatus justum salarium, seu honorarium petere. De varijs Advocatorum privilegijs. Laudantur boni, reprehenduntur mali.

TIT. XXXVIII. De Procuratoribus.

377. Quid sit Procurator? De judiciali, & extrajudiciali, generali, & speciali. De mandato: & quomodo intelligantur variorum clausulae.
378. Procurator ad negotia regulariter potest alium sibi substituere: secus procurator ad lites. Quis Procurator in rem suam dicatur?
379. Falsus procurator est, qui caret legitimo mandato, sine quo aliquibus casibus exceptis nullus admittitur ad iudicium. Et quid sit necessarium ad legitimum mandatum?
380. Quinam possint, vel teneantur Procuratorem constituere? Universitates constituunt Syndicum, vel actorem. Quid de servis, Tutoribus, Curatoribus, Religiosis, Minoribus, & filijs familias.
381. Qui possint, vel non procuratores constitui? Quid de Procuratore simpliciter, vel in solidum constituto? quid in Cancellarijs?
382. In quibus causis procuratores constitui valeant?
383. Quæ actiones Domino, & procuratori competant? Procurator tenetur jurare de calumnia.
384. Procuratoris officium quomodo finitur? Et de Cardinali Camerario.

TIT. XXXIX. De Syndico.

385. Syndicus quis sit, & quibus nominibus appelletur? Et quis valeat Syndicus constitui?
386. Syndicus habet ferè eandem potestatem ac procurator, & eisdem ferè modis finitur.

TIT. XL. De His qua vi, metusve causa

387. Quid, & quotuplex sit vis?
 388. Metus, & ejus species: non excusat facientem rem intrinsicè malam: bene tamen Legis humanæ transgressorem, aliud obliet.
 389. Metus reverentialis aliquando gravis est. Quid sit metus levis? Metus incutitur ab extrinseco, vel intrinseco, justè, vel injustè, directè, vel indirectè.
 390. Actus factus ex metu quando valeat, vel rescindatur?
 391. 392. Quando actus ex metu rescindatur, vel sit nullus?
 393. Metum passio competit actio, & exceptio: quod metus causa.

TIT. XLI. De in Integrum restitutione.

394. Quid sit restitutio? & est communis utrique contrahenti in restitutione veniunt fructus, & expensæ.
 395. Ut detur restitutio debet procedere læsio, & quidem probata, & actus debet esse validus, & rescindibilis.
 396. Minor læsus ultra dimidium, potest & remedio. L. 2. C. de Rescind. Vendit. vel restitutione uti. Restitutio datur in varijs actibus, de quibus hic: non solet bis concedi.
 397. Varij hoc gaudent privilegio: quod & ad hæredes, non tamen regularitèr ad fidejussores transit. Quid de Socio privilegiari.
 398. Restitutio potest fieri à Judice ex officio. Majoribus solet etiam concedi: sed ad instantiam partis, & justa causa probata.
 399. Quando non detur restitutio.
 400. Coram quo peri debeat? & regularitèr requiritur mandatum speciale.
 401. Quadriennium conceditur ad restitutionem.
 402. Potest intentari actio contra Prælatum, Procuratorem, vel Curatorem, si sint in culpa.

TIT. XLII. De Alienatione Judicij mutandi causa.

403. Res de qua lis movenda timetur, non potest alienari in præjudicium adversarij, & quæ actio huic competit?
 404. Quid veniat nomine alienationis, & quando possit fieri alienatio?

TIT. XLIII. De Arbitris.

405. Arbitr quis dicatur? De arbitris juris, & compromissarijs, de arbitratoribus. Nullus potest post acceptum com-

- promissum regularitèr ab eo excusari. Quomodo fiat compromissum.
 406. Differentia inter arbitrum, judicem, & arbitratorum.
 407. Qui possint compromittere, vel non?
 408. Qui possint esse arbitri, vel arbitratores?
 409. Quanam cause in compromissum veniant?
 410. Arbitr secundum compromissum debet judicare, non de alijs nisi sint connexa. Quæ actio ex laudo, seu sententia resultet?
 411. Quando arbitri præsentis, absentibus omisis possint sententiam ferre? Et qui si in sententia discordent! Arbitr tamquam Judex, debet in cognoscendo procedere.
 412. Arbitrium præscriptionem interrumpt. Sententia arbitri debet exequi, nisi ab ea appelletur, vel petatur reductio ad boni viri arbitrium.
 413. Officium arbitri, & arbitratoris varijs modis finitur.

LIBER II.

TIT. I. De Judicijs.

1. Quid sit judicium? quibus constat? Quid sit instantia?
 2. De Actore, & accusatore, reo, & Judice. Hic si errore communi ut Judex habeatur, valent sententiæ ab eo lætæ. De alijs personis ad judicium necessarijs, quales sunt Tabelliones, Assessores, &c.
 3. De Judicio Ecclesiastico, & Sæculari.
 4. De peritorio, & possessorio, plenario, ordinario, seu solemnio, & de summario, seu extraordinario, de civili, & criminali. Qui possint stare in judicio? & ibi de Minore.
 5. De filio familias, libertò, genero, vasallo, parochiano, discipulo, & privilegio, qui veniant ad litigandum petent. Item de Mulieribus, & Religiosis, de Prælato, & Capitulo, & Parocho.
 6. De Servis, & excommunicatis.
 7. Quanam agere compellantur? Actores regularitèr per se, vel per alium possunt in judicio stare.
 8. Cognitio causarum spiritualium eximitur à potestate Laicorum, ut sunt cause de Fide, Sacramentis, etiam de Matrimonio: item de sepulturis, de jure patronatus, Regio patronatu excepto. Quid de dote? De varijs criminibus ad judicium Ecclesiasticum pertinentibus.
 9. Item ad judicium Ecclesiasticum spec-

- tant cause temporales, in quibus reus est Clericus.
 10. Qui fori privilegio gaudeant?
 11. Aliquando Clerici in civilibus privilegio fori non gaudent.
 12. Quid in criminalibus? 13. De causis mixti fori.
 14. Exemptio Clericorum in causis temporalibus immediatè à jure Ecclesiastico provenit.
 15. Negligentia Judicis Laici non ab Ecclesiastico, sed à Laico suppletur. Item Ecclesiastici negligentia suppletur ab Ecclesiastico: Quid de recurru per viam violentiæ?
 16. Quibus modis finiatur judicium, & instantia judicij?
 17. Ex quibus causis judicij nullitas oriatur? Acta in uno judicio quando in alio fidem faciant?
 18. De actionibus realibus, & personalibus, civilibus, & Prætorijs.
 19. De actionibus rei persecutorijs, & pœnalibus.
 20. De actionibus mixtis, bonæ fidei, stricti juris, perpetuis, & temporalibus.
 21. De transitorijs, & non transitorijs ad hæredes, directis, contrarijs, utilibus, in factum, & præscriptis verbis. Nec est necesse nomen actionis in libello exprime.
 TIT. II. De Foro competente.
 22. Quid sit forum? & ejus divisio.
 23. Actor regularitèr sequitur forum rei.
 24. Judex extra suum territorium regularitèr nequit jurisdictionem contentiosam exercere.
 25. Nullus regularitèr potest esse Judex in sua causa.
 26. De foro ratione domicilij.
 27. De quasi domicilio. De Roma.
 28. De foro contractus, & distractus.
 29. De loco, in quo quis promissit solvere. 30. De loco delicti.
 31. Quomodo procedatur per Requisitionem?
 32. De loco, ubi invenitur cadaver, & de foro rei sitæ.
 33. De foro Clericorum, & Episcoporum.
 34. Quoad forum attenditur tempus delicti: nec potest forum à Clericis particularibus renuntiari.
 35. De foro Militum. 36. De foro Scholæ.
 37. De foro miserabilium personarum. Et hac occasione de casibus Curie. Item de foro Commissarij Cruciatæ.
 38. De familiaribus S. Inquisitionis. Et de Judicibus, qui de nobilitatis causis cognoscunt.

39. De causa diffamationis. Quid debeat facere, qui timet sibi movendam litem.
 40. Quid de Socijs in eadem causa criminali, vel civili. De foro per preventionem.
 41. De Prorogatione jurisdictionis.
 42. Qui prorogare possint? Judex debet suam defendere jurisdictionem.
 TIT. III. De Libelli oblatione.
 43. Quid sit libellus? regularitèr debet in scriptis offerri.
 44. Quanam debeat continere libellus?
 45. Quæ debeant in libello vitari? De libello generali, & alternativo.
 46. Quomodo debeat exprimi in libello causa petendi.
 47. De oblatione libelli, de libello vitioso, & ejus mutatione.
 48. De praxi, & clausulis libellorum.
 49. De citatione, & modis citandi.
 50. Citatio debet fieri de mandato Judicis.
 51. Quid debeat continere citatio quoad nomina citantis, & citati, terminum, diem, & locum.
 52. Citatio regularitèr est necessaria ad judicium.
 53. Qui debeant citari, vel non? & de citationis effectu.

TIT. IV. De mutuis petitionibus.

54. Quid sit reconventio, & quomodo ab exemptione, & compensatione differat?
 55. In quibus causis locum habeat reconventio?
 56. De effectibus reconventionis, prorogatione scilicet, jurisdictionis, & processu simultaneo.
 TIT. V. De litis contestatione.
 57. Quid, & quotuplex sit litis contestatio, & quomodo fiat?
 58. Regularitèr debet fieri in judicio: & intra quod tempus?
 59. Quando fiat, vel non contestatio per exceptionum oppositionem? Quid de positionibus, & articulis?
 60. De effectu litis contestationis.
 61. Quando recusans contestari habeatur, pro confessio?

TIT. VI. Ut lite non contestata non procedatur ad testium receptionem, vel ad sententiam definitivam.

62. Ante litis contestationem nequeunt recipi testes, nec sententia definitiva pronuntiari: secus interlocutoria.
 63. 64. Exceptis casibus, de quibus hic.
 TIT. VII. De juramento calumnie.
 65. Quid sit juramentum calumnie, an valeat renuntiari, & quas partes contingat?

86. Differt à juramentis veritas, & malitia. Et quando, & quomodo, in quibus causis, & à quibus præstetur?
87. Qui excusentur ab hoc juramento?
88. De ejus effectu, & de poena illud recusantis.

TIT. VIII. De Dilationibus.

89. Quid, & quomplex fit dilatio? Eam potest Judex coarctare.
90. Dilatio uno litiganti concessa est communis alteri. Dilationes an sit continuæ, & quid de primo, & ultimo die?
91. 92. De termino dilationum.
93. Post conclusionem aliquando probationes admittuntur, & allegationes Juris, ut in Supremis Consultorijs, & Regijs Cancellarijs.
94. Id. num. Hodie in Hispania ex regia resolutione ad hoc quod Allegationes Juridicas prælo mandentur, requiritur licentia Judicis prælorum. *

94. De dilatione ad sententiam, nullitatem, appellationem, & executionem.

TIT. IX. De Ferijs.

95. De ferijs, & diebus hebdomadis, & præcipue de Dominica.
96. De ferijs sacris, & profanis, & quibus possit renuntiare?
97. De observatione Dominicæ.
98. De alijs diebus festis, & quis possit indicare ferias profanas, & sacras.
99. De obligatione Missam audiendi.
80. Quæ prohibeantur die festo?
81. Placitum, seu strepitus judicialis, & alia prohibentur.
82. Quando possit institui iudicium etiam die feriato.

TIT. X. De Ordine cognitionum.

83. Ordo in cognitione causarum servandus est, & prius de causa, à qua alia dependet cognosci debet.
84. Major causa regulariter præfertur minori.
85. Prius exceptio peremptoria, & dilatoria, quam causa principalis est discutienda. Et quando sit de exceptione pronuntiandum?
86. Quomodo procedatur, quando opponitur spoliū?

TIT. XI. De Plus petitionibus.

87. Quibusmodis plus peratur?
88. De plus petentium poena.

TIT. XII. De causa possessionis, & proprietatis.

89. Quid sit possessio? Et de possessione juris, & facti.
90. De possessione naturali, civili, mixta, civilissima, & bonæ, & malæ fidei.

91. De possessionis utilitate.
92. De modis acquirendi possessionem.
93. De modis eam amittendi.
94. Quid sit proprietas, & quomodo à possessione differat?

95. Dominium definitur, & dividitur, & quomodo adquiratur occupatione, seu inventione?

96. De captivitate, nativitate, alluvione, specificatione, accessione, confusione, mixtione, adificatione, plantatione, scriptura, pictura, bonæ fidei possessione, & traditione.

97. De interdictis adipiscendæ possessionis.

98. Retinendæ, & recuperandæ. Judicium debet incipere a possessione.

99. Regulariter causa possessionis, & proprietatis coram eodem Judice tractanda est, & potest cumulari in eodem iudicio utraque causa, sed prius de possessione cognoscitur.

TIT. XIII. De Restitutione spoliatorum.

100. Spoliatus regulariter ante omnia restituitur. Quid de Colonis Emphyteutis, & alijs?

101. Contra quos detur interdictum unde vi.

102. Contra quos non detur?

103. Aliquando spoliatus non restituitur ante omnia.

104. De restitutione fructuum, & expensarum à bonæ, & malæ fidei possessoribus faciendæ.

105. De restitutione in causis matrimonialibus.

106. Quando possit exceptio spoliationis opponi.

TIT. XIV. De Dolo, & Contumacia.

107. Quid sit dolus, & quomodo ab errore, ignorantia, & culpa differat. Item de dolo vero, & præsumpto.

108. De dolo antecedente, & comitante, & quando dolus antecedens reddat nullum, vel rescindibile contractum?

109. Quid de dolo comitante.

110. De actione, & exceptione doli, quando detur, vel non?

111. Doli exceptio contra quos competat?

112. Quomodo dolus probetur?

113. Quid sit, & quomodo committatur, & dividatur contumacia?

114. 115. De poenis contumaciæ.

TIT. XV. De eo qui mittitur in possessionem causa rei servandæ.

116. Missus in possessionem rei ex primo Decreto regulariter non habet veram possessionem.

I. 2. & 3. Librorum Decretalium.

117. Quando, & in quæ bona fiat immissio, vel non?

118. Missus in possessionem ex secundo Decreto fit verus possessor.

119. Reo habenti legitimum impedimentum ad comparandum restituitur possessio.

120. Praxis Hispaniæ hac via procedendi.

TIT. XVI. Ut lite pendente nihil innovetur.

121. Lite pendente nil innovandum est.

122. Quid de Matrimonio, Rescriptis, privilegijs, & electionibus dicendum est? Quandoque valet alienatio rei litigiosæ.

123. Quomodo cesset litis pendentiæ? & de poena alienantium.

TIT. XVII. De Sequestratione possessionum, & fructuum.

124. Quid sit sequestratio? Quomodo differat à depositio? De arrestatione.

125. De sequestratione conventionali, & judiciali, & quando habeant locum?

126. Quis possit esse sequestrator? regulariter non possit. Et de actione sequestraria.

127. Quænam sequestrari valeant, vel non?

128. Quomodo finiatur sequestrum?

TIT. XVIII. De Confessione.

129. Confessio describitur, & dividitur.

130. Quando reus teneatur respondere Judici de crimine interrogantis?

131. 132. Confessio judicialis quomodo fieri debeat?

133. Interrogandus in iudicio quando debeat respondere? Confessio judicialis est probatio. Quando post ipsam requiratur, vel non, sententia?

134. De confessione incidenti, & qualificata. Quid de recusante positionibus responderet?

135. De confessione extrajudiciali.

136. De confessione per alium facta. Quando possit revocari confessio?

TIT. XIX. De Probationibus.

137. Probatio describitur, & dividitur. De probatione plena.

138. De probatione femiplena.

139. Quomodo fieri debeat probatio? probatio plena non debet juramento confirmari.

140. Regulariter agenti incumbit probatio. Quid in iudicijs duplicibus?

141. Quando negans teneatur probare?

142. Quis negativam facti probari teneatur?

143. Actor, quin & reus teneatur instrumenta edere.

144. Quomodo probentur ætas, & filiatio,

145. De limitum probatione.

146. De inspectione oculari.

147. De probatione per famam.

TIT. XX. De Testibus, & attestacionibus.

148. De testium qualitatibus.

149. 150. 151. Qui admittantur, & appellentur absolute à testimonio dicendo?

152. 153. 154. Quinam sint inhabiles secundum quid?

155. Quando unico testi credatur?

156. Ad plenam probationem duo testes requiruntur.

157. Aliquando plures, quam duo sunt necessarii.

258. Testes debent jurare.

159. An testis teneatur respondere de re, quam sub secreto scit.

160. De testium productione, & quoribus possint produci? Et de termino probatorio.

161. Ad testium receptionem debet citari adversarius.

162. Testes debent secreto, & sigillatim examinari, & suam depositionem ratificare, & cui credatur in discordia?

163. Depositio debet fieri viva voce, debetque esse conformis articulis, clara, & concludens.

164. De quibus debeat Judex testes interrogare?

165. Quinam testes singulares dicantur?

166. In testium discordia quibus credatur? Et quid si ipse testis sit varius?

167. De publicatione testium, de libello de bene probato, & objectionum.

168. Post publicatas attestaciones regulariter non admittuntur testes.

169. Quam fidem faciant attestaciones in iudicio receptæ.

170. De testium, & attestacionum probatione.

171. De poena falsorum testium.

TIT. XXI. De Testibus cogendis, vel non.

172. Testes compellendi sunt deponere.

173. 174. 175. Quinam cogi nequeant?

TIT. XXII. De Fide Instrumentorum.

176. Quid sit, & quomodo dividatur instrumentum?

177. Instrumentum legitimum plenè probat. Quid de protocollo, & copia, vel exemplo? De clausula garentigia, & quomodo fiat instrumentum?

178. De Tabellionibus, & Notarijs.

179. De varijs Tabellionum differentijs, & quænam instrumenta facere possint?

180. De charta sigillata, *Hispani: Papæ Sellado.*
 181. Instrumenta debent à Tabellionibus scribi, & signari.
 182. Ut deur transumptum citatur pars contraria. De Registratore, & Cancellario. De Cancellaria Romana, Dataria, & Bullis, & Brevibus, quæ ibi expediuntur.
 183. Id. num. Gratias quæ per datariam Apostolicam, & Secretarium Brevium sunt expediendæ, designantur à Bened. XIV. In Bulla quæ notatur. *
 183. De Scripturis authenticis.
 184. De Scripturis deductis ex aliquo archivo. De Libris, & Matriculis vario Officialium.
 185. De Libris Mercatorum, & de eorum foro speciali.
 186. De Epistolis, aliisque Scripturis privatis, & quomodo probentur.
 187. Scriptura simplex recognita habet paratam executionem.
 188. Quid si debitor Scripturam non recognoscat?
 189. Actor, quin & reus, & aliquando tertius instrumentam edere tenentur. Quid si instrumentum sit amissum?
 190. 191. 192. Instrumentum quomodo impugnatur.
 TIT. XXIII. De Præsumptionibus.
 193. Quid sit præsumptio? Et de ea prout est nimia sui confidentia.
 194. Præsumptio differt à fictione juris, & opinione. Quid, & quotuplex sit indicium?
 195. Præsumptio juris tantum, & juris, & de jure.
 196. Contra præsumptionem juris, & de jure, an admittatur probatio?
 197. De præsumptione hominis, & quando ex ea possit ferri sententia.
 198. 199. De aliquibus præsumptionibus in specie.
 TIT. XXIV. De Jure jurando.
 200. Quid sit juramentum? Et de aliquibus jurandi formulis.
 201. Juramentum est actus religionis.
 202. Juramentum est in usu in omnibus Tribunalibus. Quid de homagio? Quinam ad jurandum admittantur?
 203. Quotuplex sit juramentum, & quomodo fiat.
 204. Per juramentum voluntarium lis finitur.
 205. Quæ actio, vel exceptio ex tali juramento resultat?
 206. Juramentum debet ab alio deferri, & potest in qualibet controversia præstari.

207. A quo, & quibus deferatur? Et regulariter solum contra deferentem habet vim: & delatum potest referri.
 208. Juramentum necessarium quid sit? Et subdividitur in suppletorium, & purgatorium. Et in quibus causis deferatur?
 209. Quando reo, vel actori deferri debeat?
 210. Defertur post publicatas attestaciones. Et ille, cui deferitur non potest illud reculare. De pena recusantis, & de sententia post ipsum ferenda.
 211. De juramento judiciali, & quomodo, & quando præstari oporteat?
 212. Quando possit revocari? Quæ actio, vel exceptio ex eo resultat?
 213. De juramento in litem: cui, & à quo deferri possit? De juramento veritatis.
 214. De juramento affectionis, & ejus delatione. Et de juramento super interesse singulari.
 215. Juramentum promissorium inducit obligationem ex religione, & iustitia: & hæc tenentur succelliores jurantis. Et de successore illius, cui est præstitum juramentum.
 216. De aliquibus conditionibus in juramento imbitis.
 217. De aliquibus juramentis illicitis.
 218. Juramentum, quod sine peccato potest adimpleri, valet.
 219. Juramentum confirmat contractum Jure Civili invalidum.
 220. Quis possit juramentum relaxare?
 221. Quis Episcopus, & ex qua causa relaxet juramentum?
 222. Princeps secularis nequit relaxare directè.
 223. De perjurio, & ejus poena.
 224. De aliquibus propositionibus damnatis, & restrictione mentali.
 225. De juramento comminatorio, & executorio. Item de adjuratione.
 TIT. XXV. De Exceptionibus.
 226. De exceptione, replicatione, & duplicatione.
 227. 228. Exceptio variè dividitur.
 229. Exceptio conceditur etiam illi, cui actio negatur. Et Judex aliquando potest supplere exceptiones.
 230. Exceptio declinatoria ante litem contestationem opponitur.
 231. Peremptoria post litem contestatam.
 232. Reus plures exceptiones opponere valet. Exceptio rei judicata: in foro Ecclesiastico admittitur in seculari, & e contra.
 233. Aliquæ exceptiones, quæ aliquando non permittuntur opponi.

- TIT. XXVI. De Præscriptionibus.
 234. Quid sit præscriptio, & uti capio?
 235. Qui possint præscribere?
 236. Quæ non possint præscribi?
 237. 238. De bona fide, & ignorantia juris, vel facti.
 239. Tempus antecessoris continuatur in successore.
 240. Quomodo probetur mala fides. Via executiva præscribitur cum mala fide.
 241. 242. De Titulo. 243. 244. De Possessione. 245. De Tempore.
 246. 247. Quo tempore res Ecclesiæ præscribantur? Et de rebus Ecclesiæ Romanæ, & beneficiis Ecclesiasticis.
 248. De rebus Civitatum, & Fiscalibus.
 249. De feudis, primogeniis, fundo dotali, & fideicommissis.
 250. Quo tempore servitutes præscribantur?
 251. Quo tempore præscribantur census, & aliæ actiones?
 252. De actionibus criminalibus. 253. De præscriptione immemoriali.
 254. De interruptione præscriptionis.
 TIT. XXVII. De Sententia, & re judicata.
 255. Quid, & quotuplex sit sententia? Et de ejus actione, & exceptione.
 256. 257. Sententia quibus constare debeat?
 258. Quomodo Judex debeat sententiam pronuntiare? Quid sit circumstantia?
 259. Quando sententia transeat in rem judicatam?
 260. Judex post sententiam, an valeat eam revocare? Cui proiit, vel noceat sententia lata?
 261. Quando sententia non transeat in rem judicatam?
 262. De sententiæ executione.
 263. De modo procedendi in via executiva.
 264. In qua bona fiat executio, vel non?
 265. De poena temere litigantium.
 266. De nullitate sententiæ.

- TIT. XXVIII. De Appellationibus, Recusationibus, & Relationibus.
 267. Quid, & quotuplex sit appellatio?
 268. Quis appellare valeat? 269. Quis nequeat appellare?
 270. Quid continere debeat libellus appellationis?
 271. Quando in appellatione debeat exprimi, vel non causa appellandi?
 272. A quibus sententijs possit appellari? De clausula appellatione remota. Et de justis appellandi causis.

273. In quibus causis non admittatur appellatio?
 274. A quo Judice appellari possit, vel non?
 275. Gradus, quibus procedit appellatio.
 276. Quando in appellatione possit recurri ad Judicem mediatum, immediato omisso?
 277. De appellatione à delegato, & quando appellatur ad Tribunal Dei.
 278. Quoties liceat appellare?
 279. De tempore interponendi appellationem.
 280. De Apostolis.
 281. De tempore ad præsentandos Apostolos, & finiendam appellationem.
 282. De effectu devolutivo, & suspensivo.
 283. *Judex à quo* debet appellationi deferre, nec ultra progredi.
 284. *Judex ad quem* cognoscit de causa, in qua appellatur.
 285. Pendente appellatione regulariter nequit *Judex à quo* aliquid innovare: & *Judex ad quem* revocata attentata.
 286. Quid sit recusatario, & quomodo ab appellatione differat? Causæ recusandi, & de arbitris, qui de causa cognoscunt, & qui possint reculari?
 287. De Jure Hispano in recusationibus servando.
 288. De Relationibus.
 TIT. XXIX. De Clericis peregrinantibus.
 289. Romipetæ sub protectione Papæ sunt: & ad ipsum appellatur per itineris arreptionem.
 TIT. XXX. De Confirmationi utili, & inutili.
 290. De Confirmatione in forma communi, & ordinaria
 291. De Confirmatione in forma speciali.

LIBER III.

TIT. I. De Vita, & honestate Clericorum,

1. **H**abitum proprium Clerici deferre debent, alias puniuntur.
 2. De Tonitura.
 3. Id. num. Clerici Hispaniæ Sacrorum Canonum simplicitatem sequuntur in puncto usus comæ ficticiæ; sed non Clerici Galliæ, & Italiæ. *
 3. De Veste.
 4. Si habitum non deferant privilegio non gaudent. Quid de armis?
 5. A crapula, & ebrietate abstinere debent. Quid de comedijs?

6. Ipsi prohibentur Convivia nuptialia, negotiatio, & alia.
 7. Næc possunt officia, vel commercia secularia exercere. Quid de ludo?
 8. Olim in communi vivebant. Musica vana, & ludi Theatralis in Templis prohibentur.
 9. Quæ usui sacro sunt destinata non debent ulibus profanis applicari. Clericus debet de bono nominæ curare.

TIT. II. De Cohabitatione Clericorum, & mulierum.

10. Clerici non debent in sua domo mulierem suspectam habere.
 11. Consanguineas non suspectas habere possunt. Fœminis non licet ad altare accedere.
 12. 13. De poena Clerici concubinarij, & fornicarij.

TIT. III. De Clericis conjugatis.

14. Ordo Sacer ubique est impedimentum ad matrimonium.
 15. 16. Ordini Sacro est annexa castitas jure Ecclesiastico.
 17. De poena Clericorum contrahentium matrimonium.
 18. In minoribus constituti contrahere valent, sed admittunt beneficia.
 19. Quid de pensionibus?
 20. Clerici conjugati quo privilegio gaudeant.

TIT. IV. De Clericis non residentibus in Ecclesia, vel Præbenda.

21. Parochus in sua Ecclesia residere tenetur.
 22. Et qui præbendam habent.
 23. 24. Item Episcopi, & alij curam animarum habentes.
 25. Possunt tamen ad breve tempus abesse.
 26. Si tempus permissum excedant puniuntur.
 27. 28. 29. Quæ à residentia excusent?
 30. De privilegio Eugeniana.
 31. 32. 33. 34. Qui distributiones quotidianas lucentur?
 35. Id. num. Hortantur graviter Episcopi ad residentiam, & causa illorum absentia examinari debent à Congregatione ad id deputata. *

TIT. V. De Præbendis, & Dignitatibus.

35. Quid sit præbenda, Dignitas, & beneficium?
 36. Quæ beneficiorum nomine veniant?
 37. Beneficia duplicia, & simplicia.
 38. Secularia, & Regularia.
 39. Collativa, & patronata.

40. 41. Compatibilia, & incompatibilia.
 42. Quid profit consuetudo ad pluralitatem beneficiorum.
 43. Pontifex in pluralitate potest dispensare, & ex qua causa?
 44. 45. Quid sit in jure dispositum circa beneficiorum pluralitatem.
 46. Quomodo per adeptionem unius beneficij alterum vacet?
 47. 48. 49. Quid, & quotuplex sit unio beneficiorum, & quomodo fiat?
 50. 51. Quis possit unire beneficia?
 52. De cautis, & alijs requisitis ad unionem.
 53. Unio quomodo probetur, & dissolvatur?
 54. Quid sit divisio, & dismembratio beneficij, & quomodo fiat?

TIT. VI. De Clerico agrotante, vel debilitato.

55. Clerico impedito est dandus coadjutor
 56. De coadjutore temporali, vel perpetuo: & à quo dentur?
 57. Ex qua causa detur coadjutor perpetuus Episcopo, vel Parocho?
 58. Quis det coadjutorem Episcopo?
 59. De officio coadjutorum.
 60. Coadjutor percipit alimenta ex beneficio principalis.
 61. De jure coadjutoris post principalis mortem.

TIT. VII. De Institutionibus.

62. Quid, & quotuplex sit institutio?
 63. 64. Quomodo institutio fieri debeat?
 65. Quis instituere valeat? 66. Nullus se instituere potest.
 67. Intra quod tempus institutio post præsentationem fiat?
 68. Quid sit institutio autorizabilis, seu approbatio, & ad quem spectet?
 69. Quid sit investitura, & quomodo fiat?
 70. An laicis investitura permittatur?
 71. Quid sit libera collatio?
 72. 73. Quomodo beneficia conferri debeant?

74. De præbendis oppositionibus.
 75. 76. Qui beneficia possint conferre?
 77. Episcopus nequit coadjutorem cum jure succedendi assignare.
 78. Quas qualitates quis debeat habere, ut ei conferatur beneficium?
 79. Quid, & quotuplex sit reservatio?
 80. 81. Quomodo beneficia vacantia in Curia referuntur?
 82. De alijs reservationibus, quæ inveniuntur in Regulis Cancellariæ: Et hac occasione omnes regulæ ad litteram referuntur.
 83. De Annatis, & alijs juribus.

TIT.

TIT. VIII. De Concessione præbendæ, & Ecclesie non vacantis.

84. Quotuplex vacet beneficium?
 85. 86. Quomodo impetretur beneficium tantum de jure vacans? Non potest pacifice de beneficio vacaturo.
 87. 88. Beneficia quomodo ipso jure vacent?
 89. Intra quod tempus debeant beneficia conferri?

TIT. IX. Ne Sedevacante aliquid innovetur.

90. Capitulum, Sedevacante, Episcopo succedit.
 91. Non tamen in ea, quæ jure speciali Episcopo competunt.
 92. Debet Capitulum assignare Vicarium, & Æconomum.
 93. 94. Capitulum gaudet jurisdictione Ordinaria Episcopi.
 95. In quæ non succedat Capitulum?
 96. Quid de alienatione? 97. Beneficiorum collatione?
 98. Quid de unione?

TIT. X. De His, quæ sunt à Præbendo sine consensu Capituli.

99. Quid sit Capitulum?
 100. Episcopus aliqua se solo sine Capitulo facere nequit.
 101. An possit beneficia unire, vel pensionem imponere?
 102. Episcopus in causis Capitularium procedit cum adjunctis.
 103. In quibus Episcopus cum Consilio Capituli procedat.

TIT. XI. De His, quæ sunt à majori parte Capituli.

104. Qui debeant ad Capitulum vocari?
 105. 106. Quando sufficiat, vel non major pars Capituli?
 107. Quando requiratur consensus expressus? Quid de contradictione?

TIT. XII. Ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

108. Quid sit pensio?
 109. Pontifex potest quascumque imponere pensiones.
 110. Quando imponatur pensio?
 111. In qua quantitate?
 112. Ad quid teneatur pensionarius?
 113. 114. Quomodo extinguatur pensio?
 115. De fructibus beneficiorum vacantium.

116. Id. num. Annulantur contractus, quibus Clerici alienant, cedunt, vel ven-

TIT. XIII. De Rebus Ecclesie alienandis, vel non.

116. Quid nomine alienationis hic comprehendatur?
 117. Quæ res possint sine solemnitate alienari?
 118. Quæ res nec cum solemnitate alienari valeant?
 119. Quæ solemnitatibus indigeant?
 120. Alienatio fit ob necessitatem, utilitatem, vel pietatem.
 121. Alienatio illegitime facta debet revocari.
 122. De solemnitate ad alienandum.
 123. De autoritate Superioris, & subscriptione Capituli.
 124. De consensu Pontificis.
 125. De Extrav. Ambitiozæ.
 126. De poena ad illegitimum alienationem concurrentium.

TIT. XIV. De Precarijs.

127. Quid sint precaria?
 128. Differunt à precario, & alijs contractibus.
 129. Quid sit precarium? Quomodo ab alijs contractibus differat, & quis illud concedat?
 130. Cui concedatur? De actione ex illo resultante, & quomodo finiatur?

TIT. XV. De Commodato.

131. Quid sit commodatum, & quomodo ab alijs differat?
 132. Quæ res, quibus, & à quibus commodari possint?
 133. Ad quid commodans, & commodatarius teneantur?
 134. Cui percat res commodata.
 135. De actionibus commodati.

TIT. XVI. De Deposito.

136. Quid? 137. Quotuplex sit depositum?
 138. Quæ res, & qui depositum facere, & recipere possint?
 139. Ad quid deponens, & depositarius teneantur? Quid de culpa?
 140. Et de casu fortuito?
 141. De actionibus ex deposito ortis.
 142. Quas res debeat depositarius potius servare, proprias an depositas? Et de Depositario Generali.

TIT. XVII. De Emptione, & venditione.

143. Quid sit emptio, & quomodo ab alijs differat? Ad cam requiruntur consensus, pretium, & merx.
 144. Qui possint emere, vel non?

145. Quis compellatur cedere? De Nundinis.
 146. De Monopolis. 147. 148. De pretio.
 149. 150. 151. Quæ res possit vendi, vel non?
 152. De pacto Legis commissoria.
 153. De arra, de in diem additione.
 154. Quando venditor teneatur monere de vitio? Empio traditionem rei, & pretium requirit.
 155. 156. De Evictione. 157. De latione ultra dimidium.
 158. Quando non succurratur læso?
 159. De actione redhibitoria, & quanto minoris.
 160. Emptor nequit in pretio venditorem decipere. Quid si sciat thesaurum in fundo latere? Quomodo, quando, & in qua moneta solvere debeat?
 161. De Retractu. 162. 163. De periculo, & commodi rei vendita.
 164. Quomodo dissolvatur venditio?
 165. De Gabella. *Hispani: Alavala.*
- TIT. XVIII. De Locato, & conducto.
 166. Quid sit locatio, & quomodo ab aliis differat?
 167. Qui locare possint, vel non?
 168. 169. Quæ res possint locari?
 170. An successor contrahentis huic contractui stare teneatur.
 171. 172. Ad quid tenetur locator?
 173. 174. Ad quid conductor?
 175. Quid, & quotuplex sit emphyteusis?
 176. Quis concedat emphyteusim?
 177. Ad quid teneatur emphyteusim concedens?
 178. Quando Emphyteuta possit dominium utile vendere?
 179. Quomodo finiatur emphyteusis?
 180. Quid si Emphyteuta Religionem proficiatur?
- TIT. XIX. De Rerum permutatione.
 181. Permutatio est contractus innominatus: & de ejus natura.
 182. Res Ecclesiæ nequeunt sine solemnitate permutari.
 183. 184. Quæ requirantur ad beneficiorum permutationem.
 185. 186. Quæ beneficia possint permutari?
- TIT. XX. De Feudis.
 187. Quid sit feudum, & quomodo ab aliis differat?
 188. Quotuplex sit? 189. Qui feudum dare possint?
 190. De homagio. Quomodo succedatur in feudum? De primogenijs,

191. De actionibus ex fundo natis.
 192. Quomodo acquiratur, & amittatur feudum?
 193. Ut amittatur, requiruntur sententia, Quid de Commerdis Indiarum, & de Majoratibus Hispaniæ?
- TIT. XXI. De Pignoriibus, & alijs causationibus.
 194. Quid sit cautio, & pignus?
 195. Quotuplex sit? Et qui habeant hypothecam Legalem?
 196. Qui possint oppignorare?
 197. Quæ res in pignus dari possint?
 198. Quæ actio competat debitori? 199. Quæ creditori?
 200. De distractione pignoris, & de pacto Antichresis.
 201. De pacto Legis commissoria.
 202. Quomodo finiatur pignoris obligatio?
- TIT. XXII. De Fidejussoribus.
 203. Quid, & quotuplex sit fidejussio, & quomodo ab alijs differat?
 204. 205. Qui possint fidejuberet?
 206. Fidejussio est obligatio accessoria, & cui obligationi accedat?
 207. De beneficio excussionis, & divisionis.
 208. De beneficio cedendarum actionum.
 209. Quomodo finiatur fidejussio?
- TIT. XXIII. De Solutionibus.
 210. Quid sit solutio? Quid, in qua moneta, quo tempore, & loco solvi debeat?
 211. Quis solvere possit? 212. Cui solvi valeat?
 213. Debitor solvere compellitur. Et de cessionis beneficio.
 214. De beneficio competentia.
 215. Indebitum quotuplex sit? 216. De indebiti repetitione.
 217. 218. De concursu, & ordine creditorum.
- TIT. XXIV. De Donationibus.
 219. Quid sit donatio, & quomodo ab alijs differat?
 220. Quotuplex sit? 221. Qui valeant donare?
 222. De donatione omnium bonorum. Quid de infanatione?
 223. 224. 225. Donatio inter vivos est irrevocabilis, aliquibus casibus exceptis.
 226. Quid sit sponso? 227. Quid sit ludus, & de ejus qualitatibus.
 228. Qui possint ludere.
- TIT. XXV. De Peculio Clericorum.
 229. Quid, & quotuplex sit Clericorum peculium?
 230. An Clerici sint bonorum beneficiorum Domini?
 231. De bonis Ecclesiasticis.

232. Quomodo Clerici debeant expendere bona superflua?
- TIT. XXVI. De Testamentis, & ultimis voluntatibus.
 233. Quid sit Testamentum? 234. Quotuplex sit? & de Testibus.
 235. De solemnitatibus jure Hispano requisitis.
 236. Quæ non prohibentur de jure Canonico.
 237. Testamentum ad causas pias solemnitate non indiget.
 238. Nec testamentum Militare, nec alia de quibus hic.
 239. Qui possint facere testamentum?
 240. De quibus possint Episcopi, & Clerici testari?
 241. De commissione ad testandum.
 242. Qui possint institui heredes? & de eorum differentia. Quid de legitima, & de exheredatione liberorum.
 243. Quænam sit legitima in Hispania?
 244. De hæredibus incapacibus, & indignis.
 245. De legatis. 246. Quæ res valeant legari?
 247. De falcidia. 248. De portione Canonica.
 249. Quid, & quotuplex sit substitutio?
 250. De Fidei commissis, & Trebellianica.
 251. Quomodo testamentum rumpatur?
 252. Irritetur, delitatur, & rescindatur?
 253. De Executione, & Executoribus Testamentorum. Et de inventario bonorum.
 254. De Obligatione Executorum.
 255. Pontifex potest ultimas voluntates ad pias causas factas mutare. 256. De Codicillis.
 257. De forma testamenti condendi jure Hispano.
- TIT. XXVII. De Successionibus ab intestato.
 258. Decedente aliquo ab intestato legitimi heredes ei succedunt, scilicet, uelcendentes.
 259. Ascendentes. 260. Collaterales. 261. Qui alij?
 262. Quid de bonis Clericorum? 263. Et Religiosorum?
- TIT. XXVIII. De Sepulturis.
 264. Quid, & quotuplex sit sepultura?
 265. Qui possint sepulturam eligere?
 266. Ubi fideles sepeliri debeat: Et de Cameterio.
 267. Extra sepulchrum majorum potest quis aliquando sepeliri. Quomodo probetur electio sepultura? Quid de indu-

- cente ad eligendam sepulturam.
 268. Qui sepulturam non elegit, sepeliendus est in sepulchro majorum. 269. Vel in Parochia.
 270. Jus sepeliendi competit Parochis.
 271. Canonica portio, & quarta funeralis eis debetur.
 272. 273. Qui à sepultura Ecclesiastica excludantur?
- TIT. XXIX. De Parochiis, & alienis Parochianis.
 274. Quid sit Parochia? Et de ejus limitibus constituendis.
 275. 276. De juribus, & obligationibus Parochorum.
 277. Quomodo debeant eligi Parochi?
 Id. num. Electio debet esse post concursum, & juxta modum præscriptum in una Constitutione. *
 278. Causa limitum Parochiæ pertinet ad Ecclesiasticum, & de talium limitum præscriptione.
- TIT. XXX. De Decimis, Primitiis, & Oblationibus.
 279. Quo jure decimæ debeantur?
 280. De decimis realibus, & personalibus.
 281. Qui teneantur decimasolvere?
 282. 283. Qui ab eis eximantur? 284. Cui debeantur?
 285. De eis cognoscit Ecclesiasticus.
 286. Quomodo acquiratur jus decimandi?
 287. De Primitiis. 288. Et Oblationibus.
- TIT. XXXI. De Regularibus, & transseuntibus ad Religionem.
 289. 290. Quid sit Religiosus, & de ejus requisitis.
 291. De institutione status Religiosi, & de ejus differentijs.
 292. 293. Qui possint, vel non, religionem ingredi?
 294. 295. De tempore Novitatus.
 296. Novitij in multis Religiosorum privilegijs gaudent.
 297. De renuntiatione Novitiorum.
 298. Novitius libere à religione egredi potest. Quid sit professio?
 299. Professio strictè accepta.
 300. De requisitis ad professionem.
 301. De effectu professionis, & an Papa in ea dispensare valeat?
 302. Quomodo deseratur Religio?
 Id. num. Et quomodo procedendum in definienda nullitate professionis. *
 303. De transitu ad aliam Religionem.
 304. De Ejectis. 305. De Apostatis.
 306. De privilegijs Societatis in Indijs.

Index Titulorum.

- TIT. XXXII. *De Conversione conjugatorum.*
 307. Coniux ante consummatum matrimonium potest ingredi Religionem.
 308. Secus post consummatum, nisi in aliquibus casibus.
- TIT. XXXIII. *De Conversione infidelium.*
 309. De infideli alium occidente, ut cum ejus uxore matrimonium contrahat. Parenti fideli relinquitur proles.
- TIT. XXXIV. *De Voto, & voti Redemptione.*
 310. Quid sit votum? Et de ejus obligatione. 311. Et materia.
 312. Votum de re mala non obligat. 313. Dividitur votum.
 314. Dubitans ad quid teneatur?
 315. Obligatio voti est personalis.
 316. De voti dispensatione. 317. Commutatione. 318. Irritatione.
 319. De mutatione materiae, de cessatione causa finalis, & de lapsu termini.
- TIT. XXXV. *De Statu Monachorum, & Canonico Regularium.*
 320. De statu, & differentia Religiosorum.
 Id. num. Superior tenetur vigilare non corruat observantia religiosa. *
 321. 322. 323. De obligatione votorum pauperatis.
 324. Castitatis. 325. 326. Et obedientiae.
 327. De subjectione, receptione, vestibus, & alijs.
 328. De Clausura Monialium: nec alijs in Monasteria ingredi licet. Prohibentur omnino ingressus in Monasterijs Monialium, sub gravibus poenis per novissimas constitutiones. * De Velis Monialium.
- TIT. XXXVI. *De Religiosis Domibus, ut Episcopo sint subiecta.*
 329. Episcopi possunt visitare loca Ecclesiastica aliquibus exceptis.
 330. Ad fundanda pia loca, quae licentia requiratur?
 331. Quomodo loca pia ad usus profanos converti valeant?
- TIT. XXXVII. *De Capellis Monachorum.*
 332. Quomodo Ecclesia Parochialis Monasterio uniatu?
- TIT. XXXVIII. *De Jure Patronatus.*
 333. Quid sit Patronatus, & unde oriatur?
 334. Dividitur Patronatus.
 335. Qui habeant jus Patronatus?

336. Patronus habet honorem, utilitatem, & onus.
 337. De jure praesentandi.
 338. Patronus debet dignum, & tempore legitimo praesentare.
 339. Quando possit variare?
 340. Patronatus in alium transfertur successione haereditaria.
 341. Donatione, permutatione, & venditione. Et acquiritur praescriptione.
 342. Quomodo probetur Patronatus?
 343. Quis Patronatus derogare valeat? Et de Patronatu nostro Regum.
- TIT. XXXIX. *De Censibus, exactioibus, & Procuracionibus.*
 344. De Censu contractu.
 345. De censu prout est pensio annua. De mutatione moxeta.
 346. Quis censum imponere possit?
 347. Quid sit exactio, & quis eam imponere valeat?
 348. De Principum Saecularium tributis.
 349. Quid sit Procuratio?
 350. Dos Ecclesiae debet esse sufficiens.
- TIT. XL. *De Consecratione Ecclesiae, vel Altaris.*
 351. Ecclesia diversimode sumitur.
 352. Quomodo fiat consecratio?
 353. Episcopus Dioecesis Ecclesiam consecrat, & quomodo exercitur?
 354. Missa regulariter intra Ecclesiam est celebranda.
 355. De Altari, Calice, vestibus, & alijs, quae consecrari, vel benedici solent. Et de Campanis.
 356. Quibusmodis Ecclesia polluatur?
 357. Ecclesia polluta reconcilianda est.
- TIT. XLI. *De Celebratione Missarum, & Sacramento Eucharistiae, & Divinis Officijs.*
 358. Eucharistia diversimode sumitur. Missa unde sic dicatur?
 359. De Sacrificijs.
 360. Sacerdos quando celebrare teneatur?
 Id. num. Omnes curam animarum habentes debent Missam pro Populo in Dominicis applicare. * De Oratorijs privatis. Et quando liceat in illis Missam celebrare. *
 361. De hora celebrandi Missam.
 362. Quoties in die possit celebrari? Et de Nocte Nativitatis.
 Id. num. In Hispania, & Lusitania in die Commemorationis Omnium Fidelium Defunctorum tres Missae possunt celebrari, & stipendium non potest

1. 2. & 3. Librorum Decretalium.

- test accipi per secundam, & tertiam, nec applicari particulariter. *
 363. De tribus diebus ultimis hebdomadae Sanctae.
 364. De Missis Defunctorum.
 365. De Missis Votivis, & de Aginaldo.
 Id. num. Hodie in Lauretana Domo nihil additur in Evangelio sicut antea, solumque in Littanijs dicitur *Angelus Domini, &c.* *
 366. De preparatione Sacerdotis.
 367. De Ornamentis Sacris.
 368. De alijs Clericorum vestibus, & de coloribus paramentorum.
 369. De Ornamentis Cardinalium, & Episcoporum.
 370. De Mitra, pectorali, & baculo.
 371. De annulo, & signis, falsistorio: & quomodo sacra ornamenta debeant tractari? Et de eorum benedictione.
 372. De Turri Ecclesiae, de gallo, campanis, & altari.
 373. De Tabernaculo, ciborio, & custodia Eucharistiae.
 374. De Choro, & Officio Divino ibi recitanda. De rubricis, & caeremonijs.
 375. De Pulpito, aqua benedicta, & Imaginibus.
 376. In Altari debet haberi crux, & de ejus significatione, & Processionibus. Et Benedict. XIV. decrevit, Crucifixum esse in Altari inter candelabra collocandum. *
 377. De Calice, Patena, Mappis, Corporali, Missali, & Ministro.
 378. Quodnam Missale debeat haberi? De Introitu, Gloria, Epistola, Graduali, & Evangelio.
 379. De Symbolo, Offertorio, & Praefatione.
 380. De Canone, & Memento. 381. De Consecratione.
 382. De reliquijs usque ad finem Missae.
 383. 384. Quid in defectibus in Missa occurrentibus fieri debeat?
 385. 386. Explicatio Missae ex Divo Thoma
 387. De caeremonijs, quibus nostri Reges utuntur.
 388. In sola consecratione stat sacrificium. Et de thurificatione.
 389. Regulares in suis Ecclesijs non sunt impediendi celebrare. Sacerdos, & fructus Missae varie considerantur. Et de stipendio. Et de applicatione Missae pro Populo, ut supra num. 360. *
 390. Numerus Missarum potest ab Episcopo ad minorem numerum reduci. Et de poena non Sacerdotis celebrantis.
 391. De Eucharistia, & ejus materia, & forma.

392. De hujus Sacramenti Ministro.
 393. Eucharistia, si non per modum Vinctici, a jejuno sumatur.
 394. De Horis Canonice.
 395. Quando recitanda sunt, & quis recitare teneatur?
 396. Quid nomine beneficii veniat? Quae a recitatione horarum excusent?
 397. Varia Decreta S. Congregationis asferuntur.
- TIT. XLII. *De Baptismo, & ejus effectu.*
 398. Status naturae varie consideratur.
 399. Quid, & quotuplex sit baptismus?
 400. De baptismo fluminis. 401. De Martyrio.
 402. De Institutione, & necessitate baptismi.
 403. 404. De ejus materia. 405. Et forma.
 406. De intentione Ministri. 307. De subiecto baptismi.
 408. Filij infidelium quomodo possint baptizari?
 409. De Monstruo. Et ubi debeat fieri baptismus?
 410. De effectu baptismi. 411. Quando possit iterari?
 412. De Patrinis.
- TIT. XLIII. *De Presbytero non baptizato.*
 413. Qui non est baptizatus invalide ordinatur.
- TIT. XLIV. *De Custodia Eucharistiae Christi, & aliorum Sacramentorum.*
 414. Eucharistia in Ecclesia debet custodiri.
 415. Viaticum debet ad infirmos deferri. Christina, & oleum infirmorum in Ecclesia custodiri debent.
- TIT. XLV. *De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.*
 416. Solis Sanctis cultus publicus tribuitur.
 417. Cultus quotuplex sit.
 418. Reliquiae, quo cultu venerandae sint, & cujus auctoritas requiratur? Et de earum Officio recitando.
 419. De Reliquiarum furto, translatione, & venditione. Et de Agnis Dei.
 420. Canonizatio Sanctorum ad Pontificem privative spectat.
 421. De Martyrum canonizatione.
 422. Quomodo fiat canonizatio?
 Id. num. De modo procedendi in causis Confessorum, & Martyrum, & de caeremonijs, & solemnitatibus occurrentibus in canonizationibus, & beatificatione: & miracula, quae requiruntur. *Agitur remissè.* *

Index *Titulorum.*

- TIT. XLVI. De *Observatione jejuniorum.*
433. Quid sit sit jejunium?
Id. num. Sublata diversitate oppinio-
num, omnes etiam, qui ex aliqua ne-
cessitate carnes edunt, tenentur uni-
cam comestionem servare. *
424. De unica refectioe.
425. De hora refectiois, & collatione.
426. De diebus jejuniij.
Id. num. In Regnis Castellæ, Legio-
nis, & Indiarum hodie in diebus Sab-
bati, ex omnibus animalium partibus,
indistinctè carnes edi possunt. *
427. Quo tempore non jejunetur?
428. Qui jejunare non teneantur?
429. Quæ a jejunio excusent?
- TIT. XLVII. De *Purificatione post partum.*
430. De mulierum purificatione.
- TIT. XLVIII. De *Ecclesijs adificandis, vel
reparandis.*
431. Quomodo Ecclesiæ debeant adificari?
432. Cujus licentia. 433. Cujus sumptibus
reparetur?
434. De ejus destructione, & ampliatione.
- TIT. XLIX. De *Immunitate Ecclesiarum,
Cæmeterij, & rerum ad eas perti-
nentium.*
435. Quid sit Ecclesiarum immunitas, &
quo jure introducta?
436. De immunitate Clericorum ab one-
ribus.
437. Bona Ecclesiastica immunia sunt à
tributis.
438. Quid in necessitate communi?
439. Qui immunitate reali gaudeant?
440. De subsidio, & excusato. Et de
ejus nova conventione affirmatur. *
441. 442. Quæ in Ecclesia non liceant?
443. De Asylo.
444. 445. Qui Asylo, seu immunitate
gaudeant?
446. 447. 448. 449. Qui non gaudeant?
450. Extra crimina excepta nulli negatur
immunitas.
451. 452. Quæ loca gaudeant immunitate?
453. Reus inivitus regulariter non est ab
Ecclesia extrahendus.
454. Nec Rector Ecclesiæ debet eum tra-
dere.
455. Causa immunitatis pertinet ad Epil-
copum.
456. De pœna reum ab Ecclesia extrahen-
tium.
457. Refertur Constitutio Gregor. XIV.
& ordinario Regia.
458. Refertur Constitutio Benedict.
XIV. An. 1725. Ubi casibus exceptis
in Gregoriana, alios casus, & declara-
tiones adjunxit, & declaravit in quibus
non gaudetur immunitate Ecclesiasti-
ca. *
459. Assignantur Judices, qui possunt
declarare quænam delicta sint excepta,
vel non; & proponitur modus proced-
endi ad extractionem reorum, e loco
sacro, secundum dict. Cont. Benedict.
XIV. *
- TIT. L. *Ne Clerici, vel Monachi Secula-
ribus negotijs se immisceant.*
460. Quid, & quotuplex sit negotior?
461. Lucrativa Clericis, & Monachis pro-
hibetur.
462. De pœna Negotiatorum.
Id. num. Omnino prohibetur nego-
tiatio Clericis per se, vel per alios. Et
spolia provenientia ex illicita nego-
tiatione applicantur Cameræ Apostoli-
cæ. *
463. Clericis prohibetur militare, medi-
cinam exercere, esse Notarios, & Pro-
curatores.
464. Quibus prohibetur studium Medi-
cinæ, & Juris Civilis?
465. De pœna Doctorum admittentium
Religiosos ad Juris Civilis, & Medicinæ
studium.
466. Clericis de causâ sanguinis cognos-
cere prohibetur.
467. De alijs, quæ prohibentur in præsentia.

NOTITIA JURIS PRÆAMBULA, ET INTRODUCTIO AD COLLECTIONEM JURIS CANONICI HISPANI, ET INDICI.

NE HOSPITE INSALUTATO, UT COMMUNITER
dicitur in secretiores juris quaestiones ingrediamur, oportet
aliquid de ejus origine, progressu, divisione, & alijs parti-
bus prius dicere, & tanquam in propylæo ejus membra
ostendere, illiusque authoritatem declarare.

Num.

Utergo, sic dictum est, quia *justum* est *text. in c. 2. D. 1. seu à jubendo* quasi *justum*. teste *Aristotele.* seu à *justi-*
tia sic appellatum est. *L. 1. ff. de just. & jur.*
Et ibidem sic definitur: *Arts boni, & aequi,*
& in hoc sensu est idem ac scientia juris,
nempe Canonum, & Legum, seu *Juris-*
prudencia, quæ definitur: *Divinarum, atque*
humanarum rerum notitia, just, atque in-
justi scientia. *L. 10. §. 2. ff. de justit. & jur.*
Tom. I.

quæ definitio potius nostræ Canonice,
quam Civili jurisprudentiæ convenit. Jus
aliquando sumitur pro loco Judicij, sic di-
citur in jus vocare; in jus ire; aliquando
pro Judicis sententiâ, qui etiam quando
iniquè decernit, jus facere dicitur *L. 11. ff.*
de justit. & jur. Aliquando pro eo, quod
justum est, & Legibus conforme, & quid-
quid bonum, & æquum est jus dicitur *L. 11.*
ff. de justit. & jur. Aliquando sumitur pro
illa facultate, quam quis habet à natura,
seu legibus concessam ad aliquid facien-
dum, vel omitendum, vel ad obligandum
alterum, ut aliquid det, faciat, vel omit-
tat, & sic dicitur, quod qui utitur suo jure,
nemini facit injuriam *L. 155. §. 1. ff. de reg.*
jur. l. 14. tit. 34. p. 7. Et quod quilibet potest
suo